

I.

Egyházközségi lelkész személyes érintettségére hivatkozva, azzal fordult a jogértelmező testülethez, hogy gondviselőként nevelt gyermeke után, aki feleségének szintén lelkésszel kötött házasságából származik, megállapítandó gyermektartásdíj összegének megállapításához mely jogviszony időtartamát kell figyelembe venni. Előadta továbbá, hogy a lelkész részéről önkéntes teljesítés nem történt, az erre vezetett végrehajtás eredményre nem vezetett.

Kérelemében előadta, hogy az ügyben eljáró állami elsőfokú bíróság a lelkész „valamennyi lelkészi szolgálat címén kapott jövedelmének” alapján határozta meg a gyermektartásdíjat fizetés alapját. Az előterjesztett fellebbezés alapján eljáró másodfokú bíróság az ítéletet hatályon kívül helyezte, jelen kérelem előterjesztése idején jogerős bírósági ítélet nem áll rendelkezésre.

Nehezményezte, hogy az ügy elbírálása során bíróság a kötelezett főállás-mellékállás viszonyát újra és újra másképp értelmezi, illetőleg hogy az ilyen típusú polgári peres eljárásokban a bíróságok a Munka Törvénykönyvre hagyatkoznak, az alapján ítélnék, mely számos esetben különbözik az egyházi törvényektől.

Kérélmében azon jogértelmező testületi állásfoglalás kiadására irányult, hogy a lelkészi „munkaviszony” - bármilyen gyülekezeti vagy egyházi intézményben dolgozik is a lelkész, és akárhány kifizetőhelyről is kap jövedelmet - az összevontan egy főállásnak számít, összességében ez képezi a gyermektartásdíj számítása alapját.

Ügye nehézségeként jelölte meg azt is, hogy utalva – a bírósági végrehajtásról szóló 1994. évi LIII. törvény 79. § (1)-(2) bekezdésére, álláspontja szerint a gyülekezetek, mint munkáltatók kifizető kezes státuszban vannak (Vht.).

Kérélmében jogszabályi alátámasztásul az egyházi törvények szellemiségét, különösen is az egyházi szolgálatról és az egyházi szolgálatot végzőkről 2005. évi III. törvény 1. §-t, 2 § (a)-(d) pontját, 27-28. §-t, valamint a 71. §-t jelölte meg, illetőleg csatolta a peres eljárásban keletkezett iratokat is.

A jogértelmező testület 2011. január 18. napján kelt válaszában a megkeresésre érdemi nyilatkozatot nem tett, álláspontja szerint az érvényben lévő jogszabályok szerint erre nincs is szükség.

Egyezően a kérelmezővel megállapította, hogy a lelkészi szolgálati viszony nem tekinthető munkaviszonynak. A szolgálatban álló lelkészek a Magyarországi Evangélikus Egyházzal állnak szolgálati jogviszonyban és a jogviszony létrejöttének feltétele a lelkészi nyilvántartásban szereplés, ez nem jelenti azt azonban, hogy a kifizető hely szempontjából egységes lenne a foglalkoztatás.

Ezt támasztja alá az is, hogy a 2005. évi III. törvény 2. §-a alapján a szolgálati szerződés a szolgálatba állító és pl. a lelkész között jön létre, amely esetben több külön szolgálati szerződés alapján külön jogviszonyok jönnek létre, külön kifizetőhelyekkel, amelyek tekintetében külön-külön van helye esetleges bírósági végrehajtásnak, pl. letiltás alkalmazásának.

Kifejtette, hogy a jogértelmező testület egyházi jogszabály értelmezésével kapcsolatosan jogosult állást foglalni, a jelen esetben azonban az egyházi jogszabály értelmezését illetően kétség nem merült föl.

Amennyiben a kérelmező által előadottak szerint, a tartásdíjat megállapító ítélet végrehajtása ütközik nehézségekbe, akkor ezzel kapcsolatosan a polgári bíróságok hoznak határozatokat azzal, hogy a jogértelmező testület felhívta a figyelmet a Csjt. 69/C. § (3) bekezdésében foglalt lehetőségre, arra, hogy százalékos arányban kerüljön a tartásdíj megállapításra, az alapösszeg meghatározása mellett. Véleménye szerint nem ütközhet akadályba olyan ítélet végrehajtása, amely több szolgálati viszony esetén valamennyi kifizető hely tekintetében végrehajtásra kötelezi a kifizető szervet. Egyezően az állami bírósággal osztotta, hogy a 4/1987. (VI. 14.) IM rendelet 10-12. §-ai megfelelő lehetőséget biztosítanak a végrehajtható tartásdíj megállapításához.

II.

Egyházközségi felügyelő a jogértelmező testülethez intézett kérelmében előadta, hogy az egyházközség jelenlegi területén korábban négy település volt, ezért négy temploma van a ma már egyesített egyházközségnek. A közgyűléseket mindig az egyik, meghatározott templomban az istentiszteletekhez csatlakozóan tartják, így sokan, akik egyébként aktív gyülekezeti tagok, de nem abba a templomba járnak, a közügyekből kimaradnak. Fontosabb témák esetén (pl. egyházközségi választások) gyakorlatként alakult ki, a másik három helyen az istentisztelet elhagyása. Azonban ez sem jó megoldást, sőt sokan csak a megszokott időpontban a megszokott helyre szoktak elmenni.

Felmerült annak lehetősége, hogy nem tarthatnának-e mind a négy helyen részközgyűléseket, bár ismerik a 2005. évi IV. törvény 16. § (3) bekezdésének azon rendelkezését, amely a több közigazgatási területen fekvő egyházközségeknek engedi csak meg ezt a lehetőséget.

Jogértelmezést igénylő kérdése szerint megfelel-e ezen egyházközség a "több közigazgatási területen fekvő" egyházközség kritériumának, azaz értelmezhető-e úgy a hivatkozott törvényhely, hogy az egy közigazgatási területen fekvő több istentiszteleti hellyel rendelkező egyházközség is élhessen a részközgyűlések rendszerének lehetőségével.

A jogértelmező testület a megjelölt 2005. évi IV. törvény 16. § (3) bekezdésével kapcsolatban az alábbi jogértelmezési választ adta 2011. március 16. napján:

A törvényhely a testület álláspontja szerint egyértelműen fogalmaz, tehát abban az esetben lehet részközgyűléseket tartani, amennyiben az adott egyházközség fekszik több közigazgatási területen. Tehát kizárólag ebben az esetben tartható meg külön-külön az egyházközség részeiben a közgyűlés – mint részközgyűlések.

Abban az esetben azonban, amennyiben az egyházközség egy közigazgatási területen található a fenti szabály már nem alkalmazható.

A jogértelmező testület kifejtette, hogy a kérdésfeltevés annyiban megalapozott volt, hogy az egy közigazgatási területen lévő egyházközség több temploma, így annak hívói tekintetében a gyakorlatban ugyanaz a helyzet alakulhat ki, mint a fenti törvényhelyi esetben, azonban az ilyen fokú kiterjesztő értelmezés már nem megengedett.

Mindezek alapján célszerűnek tartotta a fenti törvényhely kiegészítésének indítványozását, arra a kérelmező egyházközségi felügyelő figyelmét felhívta.

III.

A jogértelmező testület tagjait – nem hivatalosan – többen is megkeresték annak tisztázása végett, hogy a 2011. június 23. napján megtartott országos presbitérium ülésén az egyik egyházkerület püspöke rendelkezik-e szavazati joggal, tekintettel arra a tényre, hogy 2011. június 18. napján szolgálati jogviszonya nyugdíjazás miatt megszűnik.

A testület – utalva a 2005. évi VI. törvény 7. § (1) bekezdésére - úgy határozott, hogy még az ülést megelőzően, annak napján megvizsgálja a kérdést.

A jogértelmező testület az egyház szervezetéről és igazgatásáról szóló 2005. évi IV. törvény 85. § (1) bekezdése, 129. § (1) bekezdés a) pontja, és a választásokról és a szavazásról szóló 2005. évi VII. törvény 36. § (2) bekezdése alapján, valamint az egyházi szolgálatról és szolgálatot végzőkről szóló 2005. évi III. törvény 22. § (1) bekezdése összevetése alapján megállapította, hogy a püspöki szolgálati jogviszony legfeljebb a nyugdíjkorhatárt követő 2. év azon napjáig tart, amely nap egyezik a püspök születése napjával.

A püspöki szolgálati jogviszony megszűnésével automatikusan megszűnnek azon tisztségek is, amelyek hivatalból az adott tisztséghez voltak rendelve, így az egyházkerületi elnökségi tisztség, valamint az országos presbitériumi tagi tisztség is. Ezért a szavazati jog nem illethette meg a fenti ülésen.

Az egyház szervezetéről és igazgatásáról szóló 2005. évi IV. törvény 95. § (2) bekezdése alapján a püspökhelyettes feladata a püspök helyettesítése, ugyanígy rendelkezik a 91. § is, amely megfogalmazása szerint a püspököt akadályoztatása esetén a püspökhelyettes helyettesíti.

A püspök feladatait a 2005. évi IV. törvény 86-89. §-ai határozzák meg, amelyek nem tartalmazzák a püspöki tisztséghez hivatalból kapcsolódó tisztségekhez fűződő feladatok felsorolását, vagy az arra való hivatkozást.

A jogértelmező testület álláspontja szerint, tekintettel arra, hogy az egyházkerületi elnökségre, illetve az országos presbitériumra vonatkozó különleges szabályok csak a püspököt jelölik meg ezen szervezetek tagjaként, továbbá a megbízatásnak a nyugdíjba vonulás miatt bekövetkező megszűnése nem tekinthető akadályoztatásnak, a püspökhelyettes ebben a tekintetben nem helyettesítheti a püspököt. Nem püspöki feladatról, hanem a püspöki tisztséghez kapcsolódó hivatalból ellátandó külön tisztségekről van szó, amire már a helyettesítés nem terjedhet ki.